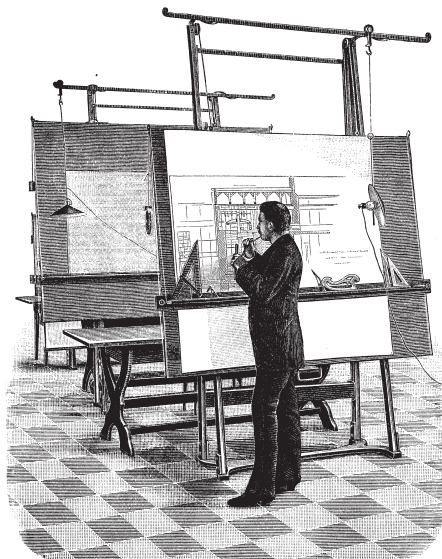

EDITORIALA

Marrazkiak dira lerroak, angeluak, laukiak, zirkunferentziak; marrazkiak dira, baita ere, proiektuen atzean dauden memoria eta dokumentuen hizkiak; marrazkiak dira eraikin bakoitzaren atzean dauden aurrekontuetako zenbakiak. Marrazkien bitartez gizakiok pentsatu egiten dugu, gure ideiak antolatu, ezinezkoa errealitate bilakatu, irudimena errealitatean gorpuztu.

Arkitektoek marrazkia dute pentsamendua islatzeko lanabes nagusia. Historian zehar marrazki hauek eboluzioa bizi izan dute, eta beraien konplexutasunak ere gora egin du, eraikuntza eta hirigintzaren teknikak konplexuagotzen ziren bitartean.

Marrazketa arkitektonikoak pairatu izan duen betiko dilema bi hitzetan laburbil daiteke: eskala eta dimentsioak. Leon Battista Albertik, jada XV. mendean, eskalaren arazoa zuen gogoan *De re ædificatoria* tratatua idazterakoan; Plinio Zaharraren eta Galenoren antzera, humanista genoarrak perspektiban egindako marrazkiak gaitzetsi zituen, garaian ezinbestekoa baitzen tratatuak eskuz kopiatzea eta, ezinbestez, marrazkien kalitatea jaitsiko zelakoan zegoen. Hortaz, arau orokor bezala, irudi ortogonalak besterik ez zuen gomendatzen, irudiaren eskala kontserbatze aldera, Vignola, Palladio edo Scamozzi bezalako teorikoek egingo zuten bezala.

Dimentsioaren eta eskalaren afera arkitekturaren izaeraren barne-barnean errotuta dago: tradizionalki arkitektoek bi dimentsiotan islatu behar izan dute beren pentsamenduen

matata, ostera ere haria askatu eta hiru dimentsiotan eraikitzeko. Azken hamarkadetan sortutako tresna informatikoez bi dimentsioko marrazkia hiru dimentsioko maketa birtual batek ordezkatzera ekarri dute, BIM sistemen bitartez (*Building Information Modelling*), eta are gehiago, laugarren dimentsio baten txertaketa ere sortu dute arkitektura parametrikorako hainbat programek, non lege batzuek obra modu ia automatikoan sor dezaketen.

Aldiri. Arkitektura eta Abar zenbaki hau planteatzerakoan, arkitektura-pentsamendua teknologia berriek aldatu ote duten genuen buruan; ordea, agian hobe genuke pentsatzea tresnak --kartabotik hasita CAD programetara-- gure gorputzaren serbomekanismo bilakatzen direla, eta ikerketa-prozesuaren lanabesak besterik ez direla; arkitektura-pentsamendura daramaten prozesuek duten laguntza, besterik gabe. Hortaz, tresna berri batek sor dezakeen «arkitektura berria» egunkarietako izenburuetan agertu den azaleko analisia besterik ez da, zeren pentsamendua giza burmuinean errotuta dagoen prozesua baita, ikerketa pertsonal baten ondorio. Arkitektura-industriak bizi izan duen eraldaketa mespretxatu gabe, agerikoa da arkitektura, kartoizko maketatik hasita Autocadeko pantaila beltzera, pertsona baten pentsamenduaren araberakoa dela eta Errenazimentuan hasitako tradizioak gure egunetara ez duela azpimarratzeko aldaketarik izan.